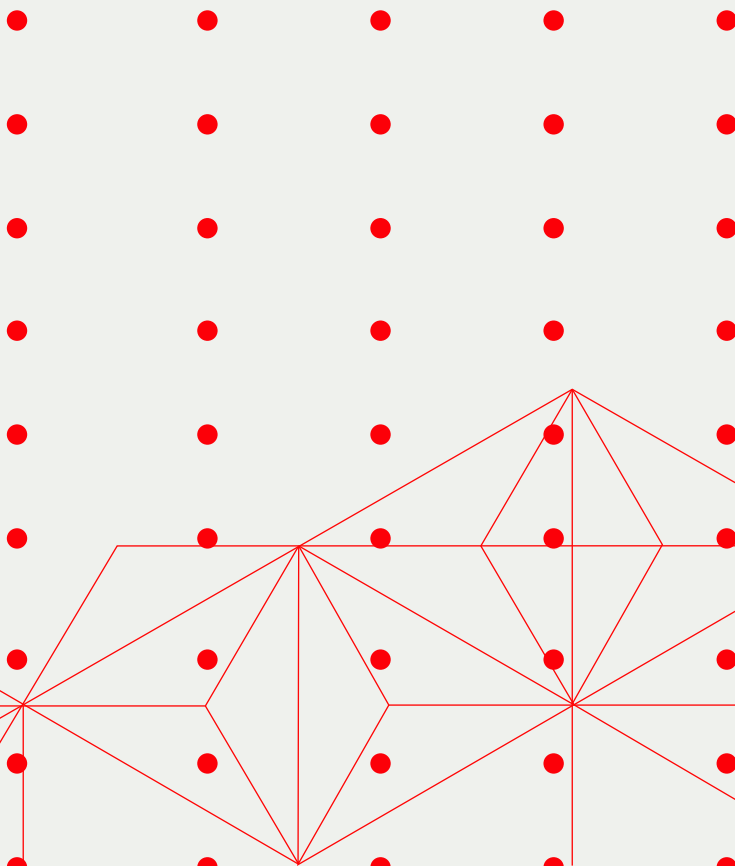
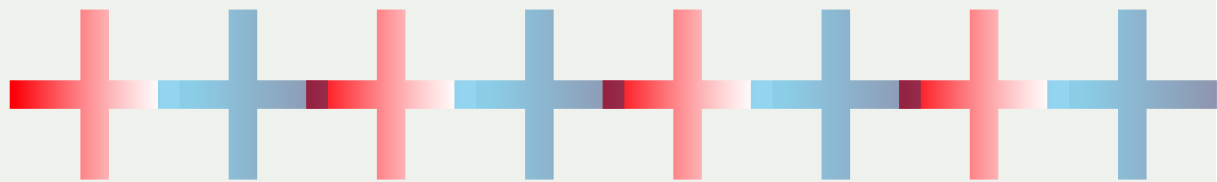

Jaarverslag rekenkamer Venlo 2023

Maart 2024

SECRETARIAAT REKENKAMER VENLO

Secretaris Debbie Steens

Adres

rekenkamer@venlo.nl

Postbus 3434
5902 RK Venlo

Telefoonnummer

06 - 38686769

Website

www.venlo.nl/rekenkamer

SAMENSTELLING REKENKAMER VENLO

Klaartje Peters (voorzitter)
Jan-Willem van Giessen
Johan de Kruijf

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	4
1. Rekenkamer Venlo	5
1.1 Wat doet de rekenkamer?	5
1.2 Wie is de rekenkamer?	5
1.3 Verordening	5
1.4 Verder nog	6
2. Onderzoeken	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Gepubliceerde rekenkamerrapporten in 2023	7
2.3 Opvolging eerdere rekenkameronderzoeken in 2023	9
2.4 Vooruitblik 2024	10
3. Middelen	11
3.1 Bedrijfsvoering	11
3.2 Financiële verantwoording 2023	11

VOORWOORD

In 2023 heeft de Rekenkamer Venlo met volle kracht ingezet op het uitvoeren van een reeks onderzoeken. Het jaar ervoor was de nieuwe raad aangetreden en had de rekenkamercommissie met raadsleden veel tijd en energie moeten steken in de omvorming tot een onafhankelijke rekenkamer met enkel externe leden.

In 2023 hebben we ons in de nieuwe samenstelling weer vooral bezig kunnen houden met onze 'core business', namelijk het uitvoeren van onderzoeken ten behoeve van de gemeenteraad van Venlo. In dit jaarverslag doen we daarvan verslag

Rekenkamer en raad moesten daarnaast in 2023 hun onderlinge relatie opnieuw inrichten. We hebben dat gedaan in de vorm van een vaste klankbordgroep van raadsleden, bestaande Raquel van de Put, Nanette Ramaekers en Inge Simons. Het betekende ook dat de raad een nieuwe rekenkamerverordening moest vaststellen (per 1 februari 2023), en dat de rekenkamer een nieuwe Notitie Werkwijze en een aangepast Reglement van Orde heeft.

Wij hopen u als lezer met dit verslag over 2023 van dienst te zijn.

Klaartje Peters
Voorzitter Rekenkamer Venlo

1. REKENKAMER VENLO

1.1 Wat doet de rekenkamer?

De Rekenkamer Venlo doet onderzoek naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gemeentebestuur. Als rekenkamer maken we inzichtelijk hoe publiek geld wordt besteed en onderzoeken we of de doelstellingen van de gemeente ook daadwerkelijk worden bereikt.

Via objectief onderzoek dragen we ons steentje bij aan:

- Een doelmatige (efficiënte) besteding van publiek geld en een doeltreffend (effectief) beleid.
- De kwaliteit van het lokale openbaar bestuur.
- Een goed functionerende lokale democratie.
- Een transparant gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover.

Deze objectiviteit vereist een hoge mate van onafhankelijkheid, die verankerd is in de formele positie en de bevoegdheden van de rekenkamer.

- De rekenkamer doet op eigen initiatief onderzoek, maar kan ook onderzoeksvragen van de gemeenteraad honoreren.
- Het onderzoek is gericht op het ondersteunen van de raad in zijn rol als controleur en als kadersteller. We richten ons daarbij op de evaluatie van het gevoerde beleid, maar we voeren ook toekomstgericht onderzoek uit.
- Onderzoeksresultaten worden vertaald in concrete conclusies en aanbevelingen.

1.2 Wie is de rekenkamer?

De rekenkamer bestond in 2023 uit:

Klaartje Peters (voorzitter per 31-03-2021)

Johan de Kruijf (extern lid per 31-03-2021)

Jan-Willem van Giessen (extern lid per 31-03-2021)

De leden en de voorzitter zijn door de raad benoemd voor zes jaar in de “nieuwe” rekenkamer op 25 januari 2023.

Debbie Steens is sinds juni 2022 de ambtelijk secretaris.

1.3 Verordening

Per 1-2-2023 is de door de gemeenteraad vastgestelde verordening op de rekenkamer in werking getreden. Een maand later heeft de rekenkamer haar reglement van orde en de werkwijzenotitie vastgesteld. Deze documenten zijn allemaal te vinden op de webpagina van de rekenkamer.

1.4 Verder nog

We vergaderen één keer per maand. De vergaderingen van de rekenkamer zijn besloten. Van de vergaderingen maken we een beknopt zakelijk verslag in de vorm van besluiten en afspraken. Verder voeren de voorzitter en secretaris op ad-hoc basis overleg met de griffier en de raad, leden van het college van B&W, de directie, het management, de concerncontroller en partijen buiten Venlo zoals rekenkamers in de regio en de landelijke rekenkamervereniging NVRR. Vanaf 2023 nam de rekenkamer als adviseur deel aan de vergaderingen van de auditcommissie. De secretaris blijft toebehoorden bij de auditcommissie.

Meer informatie

Wilt u meer weten over de rekenkamer? Kijk dan op de site: www.venlo.nl/rekenkamer

2. ONDERZOEKEN

2.1 Inleiding

De rekenkamer heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente. Om geen onderdeel te worden van politieke afwegingen bepaalt de rekenkamer zelf welke onderwerpen worden onderzocht en hoe het onderzoek wordt ingericht en uitgevoerd. Omdat we onze onderzoeken doen ten behoeve van de raad, willen we weten welke onderwerpen raadsleden belangrijk vinden. Daarom maken we in principe jaarlijks een rondje langs de fracties om ideeën op te halen voor nieuwe, actuele onderzoeksonderwerpen die spelen in de stad. Op 27 november 2023 heeft de rekenkamer weer een rondje langs de fracties gemaakt om suggesties voor nieuwe onderzoeksonderwerpen op te halen. We hebben ook een verzoek om onderzoek naar transparantie van bestuur vanuit de stad ontvangen.

Verder staat het de raad, college, organisatie en inwoners vrij om ons een verzoek te doen om een rekenkameronderzoek uit te voeren. Een onderzoek kost geld en tijd. Het moet ook functioneel en doeltreffend zijn. Daarom moet een onderzoeksonderwerp voldoen aan een aantal criteria.

Deze criteria zijn:

- Maatschappelijk belang
- Financieel belang
- Enige mate van twijfel over het functioneren van de uitvoering
- Enige mate van risico voor doeltreffendheid en/of doelmatigheid
- Leereffect voor de toekomst
- Geschikt voor rekenkameronderzoek.

Daarnaast houdt de rekenkamer rekening met de volgende aspecten:

- Spreiding over beleidsterreinen
- Bruikbaarheid voor de raad
- Juiste timing.

2.2 Gepubliceerde rekenkamerrapporten in 2023

‘Bijsturen mogelijk maken’ (mei 2023)

In de eerste helft van 2023 heeft de rekenkamer onderzoek gedaan naar de opzet van de begroting van de gemeente Venlo en hoe die van invloed is op het budgetrecht van de raad. Daarbij is de begroting vergeleken met die van andere G40-gemeenten, wat leidt tot diverse concrete aanbevelingen. Met het rapport “Bijsturen mogelijk maken. Begrotingsopzet en het budgetrecht van de raad” heeft de rekenkamer de raad op een directe manier ondersteund in zijn kaderstellende rol.

De rekenkamer heeft twee aanbevelingen geformuleerd voor raad en college:

1. De rekenkamer geeft in overweging om voortaan de begroting op het niveau van programmalijnen vast te stellen. De wethouder heeft aangegeven dat het college voornemens is om dit aan de gemeenteraad voor te stellen.
2. Agendeer een debat en besluit over de gewenste mate van detaillering en de presentatie van de begroting met als doel het inzichtelijk maken voor de gemeenteraad. Dit debat hoeft niet gelijktijdig met de behandeling van de Financiële Verordening plaats te vinden. De ambitie hierbij kan wel zijn om de detaillering van de begroting 2025 nog in 2023 uit te werken.

Het rapport is in mei 2023 met enige spoed aangeboden aan de raad, omdat het rapport (en met name de inventarisatie in de bijlage) relevante informatie bevatte voor de raadsbehandeling van de nieuwe financiële verordening in diezelfde maand. In september is het rapport in een themabijeenkomst gepresenteerd. De raadsbehandeling heeft in de maand september plaatsgevonden. Beide aanbevelingen zijn door de raad overgenomen.

‘Begrotingsresultaten doorgelicht’ (september 2023)

In 2023 heeft de rekenkamer nog een tweede onderzoek op het terrein van gemeentefinanciën gedaan. Mede naar aanleiding van vragen van raadsfracties heeft de rekenkamer onderzoek gedaan naar de vraag wat de belangrijkste verklaringen zijn voor de financiële resultaten in Venlo in de periode 2017-2022, met de name de grote overschotten in die jaren.

De rekenkamer heeft vastgesteld dat de overschotten in de jaarrekeningen in de afgelopen jaren voornamelijk zijn te verklaren door de wijze van bekostiging door de rijksoverheid. Aanpassingen in het gemeentefonds voor het komende jaar kwamen vaak te laat om goed bij de vaststelling van de begroting te worden meegenomen. Een grote rol speelden de extra financiële middelen die de gemeente in 2020 en 2021 voor Corona heeft gekregen van het Rijk.

Het rapport laat verder zien dat het relatieve belang van de uitkering uit het gemeentefonds in Venlo toeneemt. Dat vraagt om extra aandacht voor de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn. Daarnaast dragen de resultaten van de vergelijkende analyses met andere G40-gemeenten bij aan inzicht in de sturingsmogelijkheden van de gemeente en de gemeenteraad op de begroting en de verschillende soorten begrotingsposten. Deze inzichten zijn relevant voor de raad in de aanloop naar de begrotingsbehandeling, dit jaar en volgende jaren.

Het rapport bevat bij wijze van uitzondering geen aanbevelingen. De rekenkamer heeft de vraag naar de verklaring voor de achtereenvolgende overschotten zo goed mogelijk beantwoord. Daarnaast zijn

enkele aanvullende inzichten gepresenteerd. Deze leiden niet tot concrete verbeterpunten.

Het rapport is in het najaar, nog voor de behandeling van de begroting 2024, aan de gemeenteraad aangeboden op 29 september. Op 11 oktober is het rapport in een themasessie voor de raad toegelicht. Nog in diezelfde maand is het rapport door de raad behandeld. De raad heeft besloten in te stemmen met de conclusies en deze structureel te betrekken bij de invulling van zijn kaderstellende en controlerende rol, meer in het bijzonder bij de jaarlijkse behandeling van begroting en rekening.

‘Sturen op de sociale basis in Venlo’ (december 2023)

Aanleiding voor het rekenkameronderzoek was een verzoek van de gemeenteraad in december 2022 om onderzoek te doen naar de consequenties van interne problemen bij Inluzio waarover in de media was gerapporteerd. De rekenkamer heeft de raad in januari 2023 laten weten onderzoek te gaan doen naar de vraag of de gemeente voldoende zicht en grip heeft op de effectiviteit en efficiency van het werk van Inluzio. Als rekenkamer zelf de problemen bij Inluzio in kaart brengen of de kwaliteit van het werk van Inluzio beoordelen, hoorde daar nadrukkelijk niet bij. In april 2023 is het plan van aanpak aangeboden aan de raad en het onderzoek gestart. Het onderzoek heeft zich met name gericht op de relatie tussen de gemeente (college en ambtelijke organisatie) en Inluzio, maar aan het eind van de zomer hebben de rekenkamer en de ingehuurd onderzoekers ook een gesprek met raadsleden gevoerd.

De rekenkamer heeft vastgesteld dat de gemeente Venlo op hoofdlijnen goed zicht heeft op het werk en de prestaties van Inluzio Sociale Basis Venlo, en dat de samenwerking tussen de gemeente (college en ambtelijke organisatie) en Inluzio soepel en constructief verloopt.

De gemeenteraad heeft echter onvoldoende zicht op het werk van Inluzio in de stad en de effecten ervan. Het college heeft een contract met Inluzio gesloten, en kiest ervoor om de raad niet te betrekken aan de voorkant – bij het maken van concrete afspraken met Inluzio over te leveren prestaties en te bereiken effecten – noch aan de achterkant – bij het rapporteren en verantwoorden. De beknopte en incomplete verantwoording in begroting en rekening over de beleidsdoelen van de gemeente biedt de raad onvoldoende houvast om zijn werk goed te kunnen doen. De raad moet als controleur immers kunnen meekijken met het college naar de effecten van Inluzio's werk, en waar nodig kunnen (bij)sturen op de doelen in de sociale basis.

De rekenkamer heeft daarom een aantal concrete aanbevelingen gedaan om te zorgen dat de raad beter wordt betrokken bij de aansturing en verantwoording van het werk van Inluzio. Zo kan de raad bijvoorbeeld vragen om te worden geïnformeerd over de jaarlijkse verantwoording (jaarverslag) door Inluzio, en om te worden betrokken bij de opdrachtformulering voor de aanbieder(s) in de sociale basis.

Op 6 december is het rekenkamerrapport toegelicht in een themasessie. In diezelfde maand is het rapport door de raad behandeld.

Tijdens de raadsvergadering van 20 december 2023 zijn de aanbevelingen uit het rapport overgenomen. Ook is een door diverse partijen ingediende motie unaniem aangenomen, waarin werd voorgesteld om de aanbevelingen op te volgen en samen met het college na te gaan hoe de

informatievoorziening aan de raad verbeterd kan worden. Concreet werd voorgesteld om:

- de beleidskaders opnieuw te formuleren en vast te stellen voor de nieuwe opdracht Sociale Basis;
- het brede sociale domein in de verdeling in thema's te volgen;
- per thema de KPI's uit uitvoeringsagenda's met de raad te delen;
- per thema jaarlijks een rapportage over de voortgang aan de raad voor te leggen;
- de rapportages in themabijeenkomsten te bespreken;
- bij de bespreking externe partners te betrekken,

en deze werkafspraken uit te werken in een voorstel en dit in de commissie Sociaal Domein te bespreken.

Subsidiebeleid grote culturele instellingen Venlo (start juli 2023)

In juli is de rekenkamer een onderzoek naar de subsidieverstrekking in de Venlose culturele sector gestart. In dit onderzoek zal in elk geval aandacht zijn voor Theater de Maaspoort, Museum Bommel Van Dam en de bibliotheek, maar er wordt ook naar andere subsidies gekeken. Het plan van aanpak is op 29 juni aan raad en college aangeboden.

Aanleiding voor het onderzoek is dat de rekenkamer signalen vanuit de raad heeft ontvangen dat de fracties ervaren weinig zicht of grip te hebben op de relatie tussen subsidie en resultaat. Dit ondanks een aantal momenten in het jaar dat het cultuurbeleid informerend(raadsbrief) of besluitvormend (begroting) langskomt. Daarnaast is in Venlo in 2020 een nieuwe cultuurnota vastgesteld. Dat betekent dat vanaf 2021 gewerkt wordt met de nieuwe kaders. De onderzoeksresultaten moeten meer duidelijkheid scheppen voor de raad of - en op welke wijze - de subsidiesystematiek ertoe bijdraagt dat de met subsidies gefinancierde beleidsdoelstellingen bereikt worden. Daaruit volgt de vraag of dit inzichtelijk is voor de raad en of dit (beter) inzichtelijk kan worden gemaakt.

De verwachte oplevering van het rapport is maart 2024.

Onderzoek klachtbehandeling (start mei 2023)

In 2023 heeft onderzoeksbureau TwynstraGudde voor zo'n 70 rekenkamers en de Nationale Ombudsman onderzoek gedaan naar het beleid en de uitvoering van klachtbehandeling. Jaarlijks organiseert de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) een dergelijk gezamenlijk DoeMee-onderzoek. Voor de gemeente Venlo is het onderzoek gericht op de gemeente zelf en drie verbonden partijen van de gemeente (GGD, RUD Noord-Limburg en Omnibuzz).

De voorlopige resultaten zijn eind december 2023 aan de rekenkamer opgeleverd. In de eerste maanden van 2024 zal de rekenkamer op een aantal punten een nadere verdieping uitvoeren, en na bestuurlijke wederhoor het rapport aan de raad aanbieden.

2.3 Opgvolging eerdere rekenkameronderzoeken in 2023

Het college rapporteert jaarlijks (juni) in de jaarstukken over de uitvoering van de aanbevelingen van rekenkameronderzoeken. In de jaarstukken 2023 rapporteert het college met een stoplichtenrapportage over de aanbevelingen van rekenkameronderzoeken:

- Onderzoek 'Arbeidsmarktbeleid in Venlo. Een analyse van de arbeidsmarkt, het gemeentelijk beleid en het instrumentarium' (juli 2020)
- Onderzoek 'Nieuw woonbeleid in Venlo. Wat gaat goed, Wat kan beter?' (maart 2021)
- Rekenkamerbrief 'Onderzoek naar meldingen openbare ruimte (MOR): Venlo vergeleken met andere gemeenten' (april 2021)
- Regionaal rekenkameronderzoek BsGW (juli 2021)
- Opvolgingsonderzoek schuldhulpverlening in Venlo (december 2021)
- Onderzoek 'Burgerinitiatieven in Venlo' (oktober 2022)
- Onderzoek 'Aanpak winkelleegstand in Venlo' (november 2022).

Daarnaast heeft het college in separate raadsinformatiebrieven gerapporteerd over:

- RIB 2022-166: Voortgang uitvoering aanbevelingen rekenkamercommissie-onderzoek **BsGW**. Januari 2023
- RIB 2023-022: Rapportage over opvolging aanbevelingen rekenkameronderzoeken. Maart 2023. Het betreft een voorpublicatie van de rapportage uit de jaarstukken 2022, en gaat over **vier verschillende rekenkameronderzoeken** uit de voorgaande jaren.
- RIB 2023-027: Plan van Aanpak (uitvoering) aanbevelingen rekenkameronderzoek **Burgerinitiatieven**. Maart 2023. In de raadsinformatiebrief wordt uitgebreid toegelicht dat de aanbevelingen zijn verwerkt in het Beleidskader burgerbetrokkenheid, dat in april 2023 door de raad is behandeld.
- RIB 2023-129: Stoplichtenrapportage inzake opvolging aanbevelingen rekenkamer. Oktober 2023. Het betreft een halfjaarlijkse rapportage over de opvolging van rekenkameraanbevelingen uit de onderzoeken naar woonbeleid (2021), schuldhulpverlening (2021), burgerinitiatieven (2022) en winkelleegstand (2022).

2.4 Vooruitblik 2024

Op 27 november 2023 heeft de rekenkamer in het jaarlijkse rondje langs de fracties onderzoeksuggesties opgehaald bij de fracties. Diverse door de raad aangedragen onderwerpen zijn opgenomen in het onderzoeksprogramma van 2024. Dat is aangeboden aan raad en college op 19 januari 2024 en ook te vinden op de website van de rekenkamer.

3. MIDDELEN

3.1 Bedrijfsvoering

Het secretariaat van de rekenkamer is gehuisvest in het gemeentekantoor aan de Hanzeplaats 1 in Venlo. De secretaris is om organisatorische redenen ondergebracht bij de raadsgriffie van de gemeente Venlo.

De rekenkamer beheert een eigen pagina op de website van de gemeente Venlo: Op deze pagina vindt u de onderzoeksrapporten, het jaarplan, het jaarverslag en de nieuwsbrieven van de rekenkamer.

3.2 Financiële verantwoording 2023

In de begroting 2023 is voor de rekenkamer een budget opgenomen van € 97.363,-. Hieronder vindt u een overzicht van het budget en de uitgaven. Het restbedrag vloeit terug naar de algemene middelen.

	Begroot	Realisatie
Onderzoek	60.572	40.125
Vergoeding externe leden	32.124	30.250
Algemene kosten	4.667	4.942
Totaal	97.363	75.317

De uitgaven voor onderzoek waren in 2023 lager dan begroot, om een paar redenen. De rapporten 'Bijsturen mogelijk maken' (mei 2023) en 'Begrotingsresultaten doorgelicht' (september 2023) zijn niet aan een extern onderzoeksbureau uitbesteed, maar uitgevoerd door rekenkamerlid Johan de Kruijf. Aangezien de rekenkamerleden een vaste maandelijkse financiële vergoeding ontvangen, scheelt dat aanzienlijke uitgaven.

Het onderzoek naar klachtbehandeling is een gezamenlijk rekenkameronderzoek van 70 rekenkamers (DoeMee-onderzoek). De kosten daarvan zijn voor de deelnemende rekenkamers relatief gering, namelijk €500,-.

Voor de onderzoeken naar Inluzio en het subsidiebeleid grote culturele instellingen zijn wel zoals gebruikelijk externe onderzoeksbureaus ingeschakeld. Deze kosten zijn ten laste van het budget 2023 gebracht. Dit heeft ervoor gezorgd dat het rekenkamerbudget voor onderzoeken in 2023 niet volledig is benut. Het restant budget vloeit terug naar de algemene middelen van de gemeente Venlo.

De vergoedingen voor de rekenkamerleden vallen lager uit dan begroot omdat in 2022 enige maanden vier leden lid waren van de rekenkamer en in 2023 waren dit het gehele jaar drie leden.

Onder algemene kosten vallen studiekosten, abonnementen, vergaderkosten (inclusief catering en het jaarlijks etentje).